

Ścieżka badawczo-dydaktyczna Cykl „Komunikacja naukowa”

Wprowadzenie do badań komunikacji naukowej

Informacje podstawowe

Nazwa zajęć: Wprowadzenie do badań komunikacji naukowej

Prowadzący: prof. UAM dr hab. Emanuel Kulczycki, emek@amu.edu.pl

Semestr: zimowy

Rodzaje zajęć i liczba godzin: wykład fakultatywny, 30 godzin

Liczba punktów ECTS: 4

Język wykładowy: polski

Opis wykładu

Wykład jest wprowadzeniem do badań nad komunikacją naukową. W komunikacji naukowej naukowcy komunikują się z innymi naukowcami głównie poprzez **publikacje naukowe**. W ten sposób publikacje (monografie, czasopisma naukowe, artykuły) stają się podstawą oceny i opisu pracy naukowców. Podstawową miarą oceny są **cytowania** publikacji w publikacjach innych naukowców. Oceną publikacji naukowych zajmuje się **bibliometria**. Jednak naukowcy nie tylko piszą książki i artykuły, ale również występują na konferencjach, tworzą wynalazki, patentują swoje odkrycia. Inne – poza publikacyjne – aktywności mierzy **naukometria**, której bibliometria jest częścią. Na wykładzie zajmiemy się zatem tym, w jaki sposób komunikują się naukowcy, jak ogłaszają swoje wyniki badań i jak co na tej podstawie można powiedzieć o samych naukowcach czy instytucjach, w których pracują.

Efekty wykładu

Aktywne uczestnictwo w wykładzie pozwoli Ci:

- Znać i rozumieć bibliometryczne narzędzia oceny nauki.
- Rozwinąć praktyczną wiedzę na temat publikacji naukowych.
- Rozumieć, na czym polega różnica w „dobrych” i „złych” publikacjach naukowych.
- Prowadzić podstawowe analizy naukometryczne.
- Interpretować produktywność i aktywność naukową poprzez wskaźniki naukometryczne.
- Rozumieć zróżnicowanie dziedzinowe w obrębie nauki.

Wymagania wstępne

Jedynym i podstawowym wymaganiem jest chęć poznania nowego obszaru badawczego (komunikacja naukowa) oraz zaangażowanie się w dyskusje i debaty w ramach zajęć. Zajęcia wykładowe będą miały swoją kontynuację warsztatową w semestrze letnim – warunkiem uczestnictwa w warsztatach będzie pozytywne ukończenie niniejszego kursu.

W ramach ścieżki badawczo-dydaktycznej będziemy z najnowszej literatury przedmiotu, a to oznacza, że większość literatury będzie po angielsku (nie będzie to jednak literatura obowiązkowa). Jeśli zatem Twój angielski pozwala Ci na swobodną lekturę tekstów naukowych, będziesz mógł(a) od razu włączyć się toczącą się światową dyskusję.

Poprzez prowadzenie ścieżki badawczo-dydaktycznej chcę zachęcić aktywnych i ambitnych studentów studiów licencjackich i magisterskich do rozpoczęcia prowadzenia badań już na studiach i docelowo do dołączenia do prowadzonej przez mnie grupy badawczej *Scholarly Communication Research Group* oraz realizowanych przez nią grantów i projektów.

Forma wykładu

Każdego tygodnia będziemy się spotykać i poznawać kolejne zagadnienie. Spotkania będą miały formę wykładowo-dyskusyjną, a prezentacji kolejnych zagadnień będą towarzyszyły slajdy. Wszystkie slajdy zostaną udostępnione uczestnikom wykładów, gdyż celem wykładu nie jest notowanie, czy wyuczenie definicji, lecz poznania obszaru badań nad komunikacją naukową i aktywna dyskusja).

Tematyka wykładu

1. Wprowadzenie do pola badawczego
2. Konteksty naukometrii
3. Kanały publikacji – książki, czasopisma, social media
4. Źródła danych bibliometrycznych, naukometrycznych
5. Wskaźniki bibliometryczne – budowa i interpretacja.
6. Twarde i miękkie nauki a wzory publikacyjne
7. Ewaluacja instytucjonalna
8. Ewaluacja pojedynczego naukowca
9. Ewaluacja publikacji (czasopisma i książek)
10. Polski system ewaluacji nauki – historia, budowa, wyzwania
11. Klasyfikacje dyscyplin a interdyscyplinarność i współpraca
12. Fałszywa Akademia
13. Etyka publikowania
14. Alternatywne metryki i serwisy społecznościowe.
15. Podsumowanie

Literatura

POLSKOJEZYCZNA:

1. **GODIN, B.** (2017). O początkach bibliometrii. Tłum. J. Krzeski. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 1(49): DOI: 10.14746/nisw.2017.1.1
2. **KULCZYCKI, E., DRABEK, A., & ROZKOSZ, E. A.** (2015). Publikacje a zgłoszenia ewaluacyjne, czyli zniekształcony obraz nauki w Polsce. *Nauka*, (3), 35–58.
3. **DRABEK, A., ROZKOSZ, E. A., HOŁOWIECKI, M., & KULCZYCKI, E.** (2015). Polski Współczynnik Wpływu a kultury cytowań w humanistyce. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe*, 2(2(46)), 121. doi:10.14746/nsw.2015.2.4

4. **KULCZYCKI, E.** (2014). Zasady oceny czasopism humanistycznych i ich rola w parametryzacji jednostek naukowych. *Nauka*, 3, 117–140.
5. **KULCZYCKI, E., ROZKOSZ, E. A., & DRABEK, A.** (2016). Ocena ekspercka jako trzeci wymiar ewaluacji krajowych czasopism naukowych. *Nauka*, 1, 107–142.
6. **SIVERTSEN, G.** (2017). Finansowanie oparte na publikacjach – Model norweski, *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 1(49), DOI: 10.14746/nisw.2017.1.2
7. **WRÓBLEWSKA, M.N.** (2017). Ewaluacja 'wpływu społecznego' nauki. Przykład REF 2014 a kontekst polski. *Nauka i Szkolnictwo Wyższe* 1(49): DOI: 10.14746/nisw.2017.1.5

ANGLOJEZYZCZNA:

1. **BEALL, J.** (2012). Predatory publishers are corrupting open access. *Nature*, 489, 179.
2. **GARFIELD, E.** (1955). Citation Indexes for Science: A New Dimension in Documentation through Association of Ideas. *Science*, 122(3159), 108–111. doi:10.1126/science.122.3159.108
3. **GARFIELD, E.** (2009). From the science of science to Scientometrics visualizing the history of science with HistCite software. *Journal of Informetrics*, 3(3), 173–179. doi:10.1016/j.joi.2009.03.009
4. **GIMÉNEZ-TOLEDO, E., MAÑANA-RODRÍGUEZ, J., & SIVERTSEN, G.** (2017). Scholarly book publishing: Its information sources for evaluation in the social sciences and humanities. *Research Evaluation*, 0(0), 1–11. doi:10.1093/reseval/rvx007
5. **HICKS, D.** (2012). Performance-based university research funding systems. *Research Policy*, 41(2), 251–261. doi:10.1016/j.respol.2011.09.007
6. **HICKS, D., WOUTERS, P., WALTMAN, L., DE RIJCKE, S., & RAFOLS, I.** (2015). Bibliometrics: The Leiden Manifesto for research metrics. *Nature*, 520(7548), 429–431. doi:10.1038/520429a
7. **KULCZYCKI, E.** (2017). Assessing publications through a bibliometric indicator: The case of comprehensive evaluation of scientific units in Poland. *Research Evaluation*. doi:10.1093/reseval/rvw023
8. **MERTON, R. K.** (1968). The Matthew Effect in Science. *Science*, 159(3810), 56–63. doi:10.1126/science.159.3810.56
9. **SIVERTSEN, G.** (2014). Scholarly publication patterns in the social sciences and humanities and their coverage in Scopus and Web of Science. In E. Noyons (Ed.), *Proceedings of the science and technology indicators conference 2014 Leiden* (pp. 598–604). Leiden: Leiden: Centre for Science and Technology Studies.
10. **SOROKOWSKI, P., KULCZYCKI, E., SOROKOWSKA, A., & PISANSKI, K.** (2017). Predatory journals recruit fake editor. *Nature*, 543(7646). doi:10.1038/543481a

Prowadzący

Obecnie kieruję dwoma projektami: krajowym i międzynarodowym. Celem pierwszego projektu *Współczesna polska humanistyka wobec wyzwań naukometrii* jest określenie, jaki wpływ na współczesną polską humanistykę ma naukometria. Badamy, w jaki sposób przedstawiciele nauk humanistycznych i społecznych odnajdują się w takim podejściu do ich pracy. Celem drugiego projektu *European Network for Research Evaluation in the Social Sciences and the Humanities* jest dostarczenie naukom społecznym i humanistyce narzędzi, które pozwolą im pokazać swoje prawdziwe miejsce w akademii i społeczeństwie. W tym celu w ramach projektu wykorzystamy różne podejścia do ewaluacji nauk humanistycznych i społecznych, które są rozwijane w różnych częściach Europy, aby uzyskać jak najlepsze wyniki i dobre praktyki oraz aby uniknąć niepotrzebnego „wywarzania otwartych drzwi”.

Scholarly Communication Research Group prowadzi stałą współpracę z wieloma ośrodkami krajowymi (m.in. Wrocław, Warszawa, Toruń) i międzynarodowymi (m.in. Belgia, Francja, Szwajcaria, Litwa) zajmującymi się ewaluacją nauki, bibliometrią i teorią komunikacji. Organizujemy cykliczne „Warsztaty naukometryczne”, które stanowią potencjalny miejsce prezentacji i omawiania wstępnych wyników badań prowadzonych przez doktorantów. W Instytucie Filozofii UAM wydawane jest również czasopismo „Nauka i Szkolnictwo Wyższego” którego jestem redaktorem wykonawczym.